

METODIKA ANALÝZY DÔSLEDKOV PRECHODU VYKAZOVANIA Z US GAAP NA IFRS

METHODOLOGY FOR ANALYSING CONSEQUENCES OF THE TRANSITION FROM US GAAP TO IFRS

Alexandra Bagiová

Abstrakt

Článok prezentuje výsledky parciálneho výskumu problematiky dôsledkov prechodu finančného vykazovania z US GAAP na IFRS v podmienkach konkrétnej nadnárodnej spoločnosti. Výsledky uvedené v tomto článku sú vstupnými údajmi pre ďalší, nosný výskum, ktorého realizácia je predmetom dizertačnej práce autora aj jeho ďalších plánovaných výskumov v rámci grantových schém. Na základe kvalitatívneho výskumu rozsiahleho množstva zdrojov a miestneho zisťovania v podmienkach nadnárodnej spoločnosti, ktorá absolvovala proces prechodu z US GAAP na IFRS, boli formulované kľúčové hypotézy hlavného výskumu dôsledkov prechodu z US GAAP na IFRS. Od týchto hypotéz sa odvíjalo stanovenie hlavného cieľa a parciálnych cieľov sústredených do dvoch oblastí - do oblasti analýzy dát a procesnej analýzy. Posledným záverom článku je určenie metodológie hlavného výskumu samostatne pre každú oblasť a spôsob vyhodnocovania výsledkov.

Kľúčové slová

IFRS, US GAAP, finančné výkazníctvo, globálne účtovné štandardy, harmonizácia IFRS a US GAAP.

Abstract

The article presents the results of partial research on the issue of the consequences of the transition of financial reporting from US GAAP to IFRS. The results presented in this article aim to be input data for further research, the implementation of which is the subject of the author's dissertation thesis. Based on qualitative research of a large number of sources and local research in the conditions of a multinational company that underwent the process of transition from US GAAP to IFRS, key hypotheses of the main research of the

consequences of the transition from US GAAP to IFRS were formulated. Following these hypotheses, the main goal and partial goals were stated. The goals are concentrated in two fields - data analysis and process analysis. The last conclusion of the article is setting up the methodology of further research separately for both fields and the method of evaluating the results.

Keywords

IFRS, US GAAP, financial reporting, global accounting standards, IFRS and US GAAP harmonization.

JEL klasifikácia

F21, M41, M48

1 ÚVOD

Globalizácia svetovej ekonomiky a nárast objemu medzinárodných hospodárskych transakcií vyvolali už v druhej polovici 20.storočia potrebu existencie globálnych účtovných štandardov (Müllerová, 2004). Rozdiely v účtovných systémoch jednotlivých štátov vychádzajú z odlišných väzieb medzi účtovníctvom a právnym systémom, z odlišných obchodných zvyklostí, kultúrno-sociálnych charakteristík, z rozdielov v systéme financovania podnikateľského sektora i z histórie. Jednotlivé účtovné systémy je, v nadväznosti na uvedené rozdiely, možné klasifikovať podľa rôznych prístupov a kritérií, ale najčastejšie sa stretávame s členením podľa Bekeho (2013), ktorý rozlišuje štyri modely účtovných systémov.

- a) **Kontinentálny model** so silnou väzbou na právny systém štátov, typický pre štáty súčasnej Európskej únie (ďalej „EÚ“), Japonsko a štáty s historickým alebo kultúrno-sociálnym prepojením na kontinentálnu Európu, predovšetkým z Afriky.
- b) **Anglosaský model** založený na prioritnej potrebe uspokojiť informačné potreby investorov ako najvýznamnejších používateľov účtovných informácií.
- c) **Juhoamerický model** prispôbený podmienkam inflačnej ekonomiky a s dôrazom na informačné potreby štátu, ktorý je v tomto modeli najvýznamnejším používateľom účtovných informácií.

- d) **Zmiešaný model** kombinujúci prvky prvých dvoch menovaných modelov, uplatňovaný predovšetkým v 90. rokoch 20. storočia v štátoch strednej Európy, ktoré prechádzali transformáciou z centrálne riadenej ekonomiky na trhovú ekonomiku.

S uvedeným členením sa stotožňujú aj českí autori Mládek (2017) a Krupová (2019). Slovenská autorka Manová (2014) označuje tento prístup ku kategorizácii účtovných systémov ako induktívny, od konkrétneho štátu k všeobecnej klasifikácii Manová (2014, s.17) ďalej dopĺňa členenie účtovných systémov o deduktívny prístup, ktorý podľa nej „*znamená aplikáciu všeobecného modelu na konkrétne štáty, [...] ide o konfrontáciu národnej politiky so sférou jednotlivých podnikov [účtovných jednotiek].*“ Na základe uvedeného rozlišujeme účtovné systémy založené na mikroekonomickom modeli a na makroekonomickom modeli. Pokým pre **mikroekonomický model** sú najdôležitejšie záujmy spoločnosti ako základnej jednotky ekonomiky, **makroekonomický model** je založený na podriadení záujmov spoločnosti štátnemu záujmu. Výsledky podnikateľského sektora sú úzko prepojené so štátnou ekonomikou a spoločnosť prosperuje len pri intenzívnej kooperácii so štátom.

Tretí prístup ku kategorizácii účtovných systémov možno označiť ako kultúrno-sociálny. Odlišnosť účtovných systémov vychádza z historického vývoja štátu a spoločnosti, od ktorého sa odvíjajú jej sociálne a kultúrne charakteristiky. Determinantmi členenia pri tomto prístupe sú zo sociologického hľadiska individualizmus a kolektivismus, stupeň konzervativizmu, rozsah informačnej otvorenosti spoločnosti, flexibilita právneho a ekonomického systému či regionálne disparity (Manová, 2014).

Počiatky procesu vytvárania globálneho účtovného systému možno datovať do roku 1973, kedy účtovné organizácie Austrálie, Kanady, Francúzska, Nemecka, Japonska, Mexika, Holandska, Veľkej Británie, Írska a Spojených štátov amerických (ďalej „USA“) založili Komisiu pre medzinárodné účtovné štandardy (z angl. *International Accounting Standards Committee*, ďalej „IASC“) a odsúhlasili tvorbu a prijímanie Medzinárodných účtovných štandardov (z angl. *International Accounting Standards*, ďalej „IAS“).

V roku 2000 bola IASC transformovaná na Radu pre medzinárodné účtovné štandardy (z angl. *International Accounting Standards Board*, ďalej „IASB“) so zámerom upevniť medzinárodnú podporu harmonizácie účtovníctva v praxi. O dva roky neskôr boli v tomto smere zrealizované dva významné kroky.

1. Európska únia prijala 19. júla 2002 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem, ktorého cieľom bolo „schválenie a využitie medzinárodných účtovných noriem v spoločenstve, aby sa harmonizovali finančné informácie predkladané spoločnosťami, ktoré sú uvedené v článku 4,“ t. j. konsolidované účtovné závierky verejne obchodovaných spoločností. Za predmetné normy sa považovali účtovné štandardy vydávané IASB, konkrétne štandardy IAS, a následne vydávané Medzinárodné štandardy finančného vykazovania (z angl. *International Financial Reporting Standards*, ďalej „IFRS“) ako aj súvisiace interpretácie SIC a IFRIC. Pre všetky uvedené medzinárodné účtovné normy sa prijalo spoločné označenie IFRS.
2. Druhým významným míľnikom v harmonizačnom procese presadzovania IFRS vo svete bol rok 2002. Došlo k podpísaniu Memoranda o porozumení, známeho aj ako Dohoda z Norwalku, ktorou IASB zahájila spoluprácu s Radou pre účtovné štandardy finančného vykazovania USA (z angl. *US Financial Accounting Standards Board*, ďalej „FASB“), ktorá vydáva Americké všeobecne uznávané účtovné zásady (z angl. *US Generally Accepted Accounting principles*, ďalej „US GAAP“).

Dlhá tradícia US GAAP v kombinácii s mocenským postavením USA na prelome 20. a 21. storočia predurčovala US GAAP na získanie dominantného postavenia v nadchádzajúcom procese harmonizácie. Predpokladalo sa, že princípy a zásady US GAAP overené dlhoročnou praxou budú stavebnou jednotkou nových, globálnych účtovných štandardov (Müllerová, 2004). V ďalších rokoch sa to však ukázalo ako nesprávny predpoklad. Finančná a hospodárska kríza v rokoch 2007 až 2009 spôsobila, že USA museli podniknúť okamžité kroky pre oživenie finančného trhu. Jedným z nich bola zvýšená snaha o konvergenciu k IFRS, s cieľom otvoriť trh európskym investorom.

Prelom vo vývoji konvergenzie US GAAP a IFRS predstavovalo rozhodnutie Komisie pre cenné papiere a burzy (z angl. *Security and Exchange Commission*, ďalej “SEC”), ktorá zabezpečuje fungovanie regulovaných trhov v USA:

V decembri 2007 vydala rozhodnutie, podľa ktorého sa začali u zahraničných spoločností registrovaných na americkom regulovanom trhu akceptovať účtovné závierky zostavené podľa IFRS bez potreby ich transformovania (SEC, 2007).

Dôvody akceptácie IFRS v USA spočívali predovšetkým v potrebe podporiť aktivitu na finančných trhoch. SEC v odôvodnení ustanovenia uviedla, že až dve tretiny amerických investorov v tom čase vlastnili cenné papiere zahraničných spoločností, ktoré museli kvôli prístupu na americkú burzu uplatňovať vykazovanie účtovných informácií v dvoch režimoch. Rozdiely vznikajúce transformáciou výkazov z IFRS na US GAAP znižovali užitočnosť účtovných informácií pre používateľov a zvyšovali náklady rozhodovacieho procesu investorov z dôvodu potreby identifikovať výsledkové a majetkové vplyvy transformácie (SEC, 2007). IFRS sa stali integrálnou súčasťou účtovného systému USA a nepriamo tým SEC deklarovala uznanie nadradenosti týchto štandardov nad národné účtovné zásady, čím výrazne posilnila ich celosvetové postavenie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa na účely posúdenia vzťahu IFRS a US GAAP stotožňujeme s postojom autorskej dvojice Cvik a MacGregor Pelikánová (2017, s.158), podľa ktorých *„v súčasnosti sú US GAAP zatienené štandardmi IFRS, ale jedine budúcnosť a ďalší vývoj nám dajú odpoveď na otázku, či ekonomická filozofia a koncept, z ktorého IFRS vychádzajú bude zachovaný po celom svete a či to prinesie očakávaný výsledok v podobe stability, transparentnosti a zníženia ekonomickej kriminality.“*

V praxi sa dominancia IFRS prejavuje zvyšujúcom sa počte nadnárodných spoločností pôvodom z USA, ktoré prechádzajú v plnej miere na vykazovanie podľa IFRS, napriek geopolitickej charakteristike materskej spoločnosti.

Z historického hľadiska sa uplatnenie IFRS na úkor US GAAP v nadnárodných spoločnostiach vyvíjalo rovnako ako na úrovni štátov. Začiatkom 21. storočia bolo primárnym súborom štandardov US GAAP, a to nie len v spoločnostiach pôvodom z USA, ale vo väčšine spoločností, ktorých akcie boli obchodované na burze v USA. Príkladom je Credit Suisse Group, ktorá v roku 2001 stála pred rozhodnutím, ako nastaviť procesy vo svojich finančných centrách a zvolila si US GAAP, nakoľko IFRS boli v procese tvorby a akcie spoločnosti boli obchodované na burze v USA (Heffes, Graziano, 2007).

Ďalšími príkladmi sú americké spoločnosti IBM a Intel, ktoré mali začiatkom 21. storočia významnú časť podnikateľskej činnosti rozmiestnenú v štátoch EÚ, ale primárne viedli účtovníctvo podľa US GAAP. Transformáciou na IFRS alebo na národné účtovné štandardy sa zaoberali len s cieľom dodržania požiadaviek právnej úpravy jednotlivých členských štátov (Heffes, Graziano, 2007).

Až od roku 2010 zaznamenávame prvé významné transformácie z US GAAP na IFRS v podmienkach nadnárodných spoločností. Z hľadiska toku účtovných informácií v nadnárodnej spoločnosti, rozlišujeme nadnárodné spoločnosti (Beke, 2013):

- a) *s homogénnym účtovným systémom* - celá štruktúra nadnárodnej spoločnosti sa riadi jedným súborom účtovných štandardov, zvyčajne IFRS. Jednotlivé dcérske spoločnosti aj materská spoločnosť zostavujú účtovnú závierku v súlade s rovnakými účtovnými štandardmi, bez ohľadu na štát ich sídla. Zvyčajne sa jedná o nadnárodné spoločnosti pôsobiace v EÚ, ktorých dcérske spoločnosti spĺňajú vo svojich štátoch sídla podmienky na zostavovanie účtovnej závierky podľa IFRS,
- b) *s heterogénnym účtovným systémom* – v rámci štruktúry nadnárodnej spoločnosti sú účtovné jednotky s povinnosťou zostaviť účtovnú závierku podľa rôznych účtovných štandardov. Zvyčajne sa jedná o kombináciu národných účtovných štandardov a nadnárodných účtovných štandardov IFRS. V prípade zložitejších štruktúr presahujúcich európsky kontinent sa môžu uplatňovať na nadnárodnej úrovni súčasne IFRS aj US GAAP.

V prípade nadnárodných spoločností, ktorých akcie sú obchodované na burze v USA však musíme operovať aj s inými alternatívami, a to predovšetkým s možnosťou, že účtovná závierka zostavená podľa IFRS sa následne transformuje do výkazu „Form 8-K“, ktorý povinne predkladajú spoločnosti pre SEC. V tomto výkaze sú účtovné informácie opäť vykazované podľa US GAAP. Spoločnosti s domicilom v USA majú povinnosť takéhoto vykazovania, zahraničné spoločnosti, ako sme už uviedli, majú od roku 2007 možnosť predkladať účtovné informácie v súlade s IFRS.

Porovnaním účtovných štandardov US GAAP a IFRS zaoberá veľké množstvo publikácií vedeckého i komerčného charakteru. Naším cieľom preto nie je porovnať jednotlivé štandardy a identifikovať rozdiely, ale nadviazať

na doterajšiu úroveň poznania a vyhodnotiť, ktoré rozdiely medzi US GAAP a IFRS majú významný vplyv na skutočnosti vykázané v účtovnej závierke, a aký je charakter tohto vplyvu.

2 METODOLÓGIA SPRACOVANIA VÝSKUMU

Predkladaný článok je prezentáciou výsledkov parciálneho výskumu tvoriaceho teoretické východisko pre analýzu dôsledkov prechodu vykazovania z US GAAP na IFRS (ďalej ako „hlavný výskum“), čomu je podriadená metodológia jeho spracovania.

Cieľom je, na základe analýzy najvýznamnejších rozdielov v ustanoveniach účtovných štandardov US GAAP a IFRS, stanoviť hypotézy a cieľ hlavného výskumu. Potreba a prínos parciálneho výskumu prezentovaného v tomto článku vyplýva z rozsahu problematiky prechodu z vykazovania podľa US GAAP na IFRS, resp. z rozsahu dôsledkov zmeny účtovných štandardov na skutočnosti vykázané v účtovnej závierke. Cieľ tohto parciálneho výskumu sme rozčlenili na tri čiastkové ciele realizované v logickej nadväznosti. Sú nimi:

1. stanovenie hypotézy hlavného výskumu,
2. formulovanie cieľa hlavného výskumu a jeho štruktúry,
3. stanovenie metodiky a prostredia realizácie hlavného výskumu.

Prvou fázou prezentovaného parciálneho výskumu bola dôkladná literárna rešerš širokého spektra zdrojov v rôznej miere prepojených na problematiku rozdielov medzi účtovnými štandardmi IFRS a US GAAP. Dynamika vývoja harmonizácie účtovných štandardov IFRS a US GAAP prebieha predovšetkým na fóre profesijných inštitúcií združujúcich účtovných odborníkov a štandardná akademická literatúra nedokáže dostatočne rýchlo reflektovať tieto zmeny, čo sa odrazilo na štruktúre zdrojov prezentovaného parciálneho výskumu.

Na prepájanie nadobudnutých poznatkov a vytváranie logických súvislostí sme uplatnili metodické prostriedky – indukciu, dedukciu a abstrakciu. Rovnako významným je postup kauzálnej analýzy s cieľom odhaliť súvislosti medzi na prvý pohľad nesúvisiacimi poznatkami. Ako pomocné myšlienkové operácie sme aplikovali syntézu, na zhrnutie parciálnych poznatkov a komparáciu.

Druhá fáza prebiehala ako miestne zisťovanie vo vybranej nadnárodnej spoločnosti, ktorá v danom čase prechádzala procesom transformácie z US GAAP na IFRS. Miestne zisťovanie prebiehalo formou kritického rozhovoru s vybranými zamestnancami oddelenia štatutárneho účtovníctva, ktoré sa zaoberalo nastavením procesu transformácie jednotlivých položiek účtovnej závierky a následne vytvorením plánu transformačného procesu.

3 VÝSLEDKY

3.1 Formulácia hypotéz

Analýza dôsledkov prechodu vykazovania z US GAAP na IFRS vychádza z dvoch hypotéz označených H1 a H2. Hypotézy aj východiská ich formulácie sú nasledovné:

H1: *V strednodobom horizonte má zmena vykazovania z US GAAP na IFRS negatívny vplyv na kvalitu účtovných informácií prezentovaných v účtovnej závierke.*

Východiskom uvedenej hypotézy je existencia troch významných rizík, ktoré ovplyvňujú mieru užitočnosti účtovných informácií danom kontexte:

1. *Nedostatočná adaptácia používateľov* – interní aj externí používatelia potrebujú dostatočný čas na to, aby získali potrebné vedomosti a znalosti o obsahu nových účtovných štandardov a dokázali ich aplikovať v praxi. Pokiaľ nie je vytvorený dostatočný časový priestor, môže vzniknúť paradox zvýšenia kvality účtovných informácií pri znížení ich užitočnosti pre používateľa. Rozpor spočíva v tom, že hoci v zmysle nových účtovných štandardov sú účtovné informácie presnejšie a je umocnená zásada poskytovania verného a pravdivého obrazu, používatelia ešte nie sú adaptovaní na zmeny a nedokážu tieto informácie prijať alebo správne interpretovať vo svojom rozhodovacom procese.
2. *Dočasné narušenie kontinuity a konformity* – odlišnosti nových metód a postupov oproti pôvodným, vyžívaným metódam a postupom, môžu vyvolať dočasné zníženie porovnateľnosti účtovných informácií v čase i priestore, čo môže viesť k nesprávnym rozhodnutiam používateľov a v konečnom dôsledku k nestabilite kapitálových trhov.

3. *Dočasné nedodržanie zásady primeranosti nákladov na získanie účtovných informácií* – pri prechode na nový súbor účtovných štandardov môžu byť náklady na transformáciu účtovných systémov a pracovných postupov neprimerane vysoké, čím je dočasne porušená jedna z prekážok zabezpečenia kvality účtovných informácií.

Stanovenie strednodobého časového horizontu vychádza z dôkladnej analýzy harmonizácie US GAAP a IFRS a znamená obdobie od jedného do piatich rokov od zavedenia nového súboru účtovných štandardov. Z dlhodobého hľadiska konvergenčný proces US GAAP a IFRS vedie k zvýšeniu užitočnosti účtovných informácií pre používateľov, a to predovšetkým z hľadiska porovnateľnosti a schopnosti vyjadriť verný a pravdivý obraz o finančnej situácii účtovnej jednotky. Tento cieľ inštitúcie IASB a FASB deklarovali ešte v roku 2002 v *Memorande o porozumení* z Norwalku. Z krátkodobého hľadiska do jedného roku nie je možné vplyv vyhodnotiť, vzhľadom na štandardnú dĺžku účtovného obdobia – 12 po sebe idúcich mesiacov.

H2: *Kvalita účtovných informácií vykázaných v účtovnej závierke po prechode z US GAAP na IFRS je priamo úmerne závislá od kvality procesu prechodu v danej účtovnej jednotke.*

Proces prechodu z vykazovania podľa US GAAP na IFRS sme vyhodnotili ako kľúčový factor kvality transformácie účtovných informácií. Vychádzame z predpokladu, že zmena vykazovania podľa IFRS sa preniesie do všetkých účtovných procesov, od prvotného spracovania účtovných dokladov až po vykazovanie účtovných informácií v účtovnej závierke na všetkých úrovniach. Kvalita tohto procesu má tri determinanty:

- odborná spôsobilosť a časová kapacita personálnych zdrojov,
- informačné toky a kolobeh spracovania účtovných dokladov v účtovnej jednotke,
- implementačná pripravenosť účtovnej jednotky, t.j. kvalita plánu procesu prechodu.

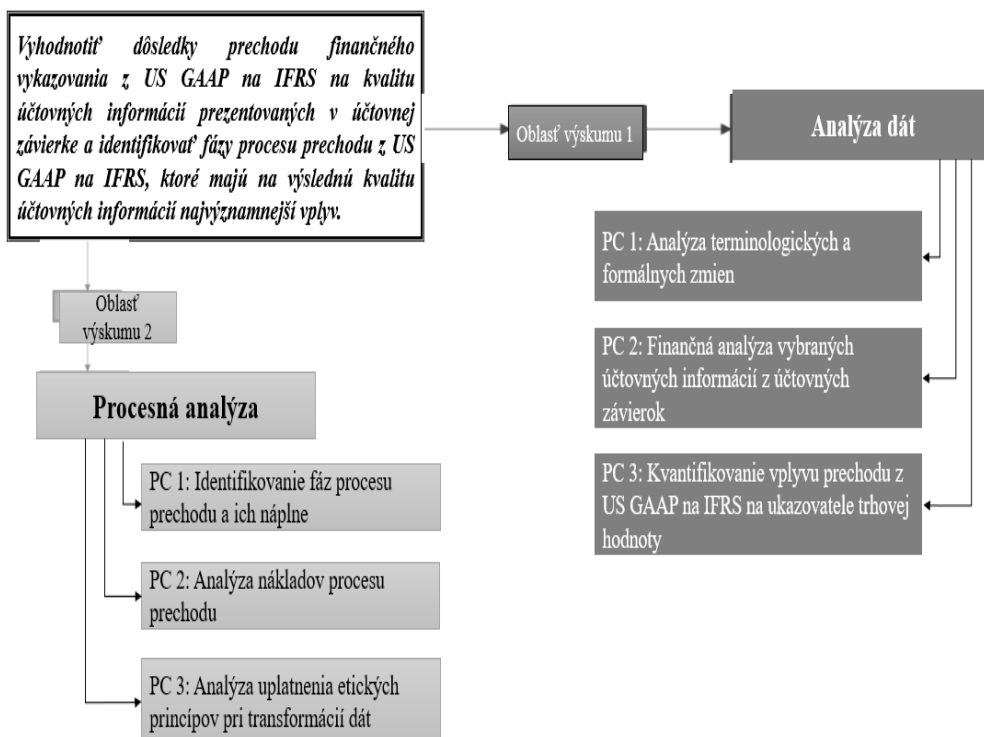
3.2 Stanovenie cieľa hlavného výskumu a jeho štruktúry

Hlavný cieľ bol stanovený nasledovne: Vyhodnotiť dôsledky prechodu finančného vykazovania z US GAAP na IFRS na kvalitu účtovných informácií prezentovaných v účtovnej závierke a identifikovať fázy procesu prechodu z US

GAAP na IFRS, ktoré majú na výslednú kvalitu účtovných informácií najvýznamnejší vplyv.

Uvedený cieľ sme rozdelili na dve časti, ktoré pre potreby metodiky práce nazývame Oblasti výskumu. V rámci každej Oblasti výskumu (OV) sme následne stanovili tri parciálne ciele, ktoré nie len určujú zameranie čiastkovej práce, ale aj logickú a časovú následnosť krokov výskumu.

Schéma 1: Štruktúra cieľa hlavného výskumu

Zdroj: vlastné spracovanie

3.3 Stanovenie prostredia a metodiky výskumu

Formulované hypotézy sme sa rozhodli testovať prostredníctvom kombinácie rôznych vedeckých metód kvantitatívneho aj kvalitatívneho výskumu, ktorých voľba sa odvíja od prostredia výskumu a dostupných dát.

Prostredím realizácie hlavného výskumu je nadnárodná spoločnosť, ktorá v rokoch 2015 až 2020 prešla procesom prechodu z US GAAP na IFRS a v súčasnosti vyhodnocuje jeho dôsledky na interných aj externých používateľov účtovných informácií a na trhovú hodnotu spoločnosti. Výberu

predmetnej nadnárodnej spoločnosti predchádzala analýza účtovných závierok, výročných správ a informácií z webových sídiel najvýznamnejších nadnárodných spoločností, ktoré majú v Bratislave svoje centrá zdieľaných služieb (ďalej ako SSC)¹. Identifikovali sme nadnárodnú spoločnosť, ktorá splnila kritériá na to, aby v nej mohol byť výskum realizovaný vo všetkých jeho fázach. Týmito kritériami boli:

- SSC so sídlom v Bratislave má v portfóliu spracovanie účtovných dokladov a vykazovanie účtovných informácií skupiny,
- nadnárodná spoločnosť je v čase začatia hlavného výskumu v procese prechodu z US GAAP na IFRS alebo tento proces už absolvovala,
- nadnárodná spoločnosť emituje akcie obchodované na verejnom trhu v USA.

Detailná charakteristika zvolenej nadnárodnej spoločnosti bude predmetom výstupov hlavného výskumu. V súčasnosti prebieha spolupráca s danou nadnárodnou spoločnosťou, ale až na základe ďalšieho vývoja bude známe, či vybraná spoločnosť poskytne svoje interné databázy verejne, alebo, vzhľadom na ich citlivosť, zvolí možnosť anonymného poskytnutia dátovej základne na akademické účely

Metodické prostriedky uplatnené v procese hlavného výskumu sme stanovili podľa parciálnych cieľov prezentovaných v predchádzajúcej podkapitole, a to samostatne pre jednotlivé *Oblasti výskumu*, nasledovne:

1. OV 1 – ťažiskom bude kvantitatívny výskum s dominanciou nástrojov finančnej analýzy. Výsledkom ex post analýzy vybraných položiek účtovnej závierky a konštrukciou rôznych finančných ukazovateľov bude komparácia vybraných ukazovateľov aktivity, rentability a zadlženosti vypočítaných samostatne z účtovnej závierky podľa US GAAP a podľa IFRS zostavenej za rovnaké účtovné obdobie.

Základným východiskom je skutočnosť, že v procese prechodu analyzovaná nadnárodná spoločnosť vykazovala v troch po sebe idúcich účtovných obdobiach účtovné informácie duálne, podľa oboch súborov

---

¹ Centrum zdieľaných služieb (z angl. *shared service center* - SSC) - dcérske spoločnosti, ktoré realizujú špecifické interné procesy s cieľom znižovania nákladov celej skupiny (Meluchová, Bagiová, Mateášová, 2019).

účtovných štandardov, US GAAP aj IFRS. Následne konštruovaním pyramídového ukazovateľa rentability zisku identifikujeme vplyv vývoja jednotlivých premenných na rentabilitu zisku.

Rovnaký postup uplatníme aj pre ukazovatele trhovej hodnoty, spomedzi ktorých budeme pracovať predovšetkým s tromi z nich, ktoré považujeme za najrelevantnejšie pre externých používateľov účtovných informácií, t.j. predovšetkým investorov (Markovič, Tóthová, Kubranová, 2013):

a) Čistý zisk na akciu (EPS - Earnings Per Share)

$$\frac{\text{čistý zisk}}{\text{počet emitovaných akcií}}$$

b) P/E ratio (Price/Earning ratio)

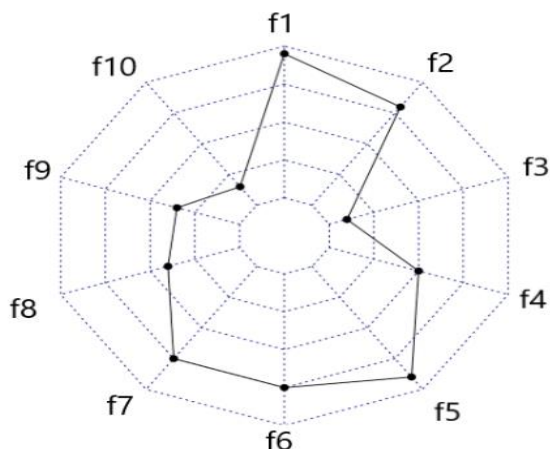
$$P / E = \frac{\text{trhová cena akcie}}{\text{čistý zisk na akciu}}$$

c) P/BV ratio

$$P / BV = \frac{\text{trhová cena všetkých akcií}}{\text{základné imanie}}$$

2. OV 2 – ťažiskovou vedeckou metódou rozšírená forma SWOT analýzy prezentovaná formou rádiového diagramu, kde sa jednotlivým faktorom pridelujú váhy na základe ich významnosti. S podobnou metódou sa stretávame aj pri stanovení stratégie podniku (Slávik, 2013), ale pre potreby nášho výskumu ju budeme používať na stanovenie optimálneho procesu prechodu z US GAAP na IFRS. Pre každý z parciálnych cieľov OV 2 vytvoríme diagram, ktorého plocha bude vyjadrovať kvalitu procesu prechodu. Vrcholy diagramu budú jednotlivé determinanty kvality v skúmaných oblastiach v zmysle PC 1 až PC 3. Jednotlivé vrcholy pre každý z parciálnych cieľov stanovíme na základe vedeckých metód kvalitatívneho výskumu – miestne pozorovanie, štandardizovaný dotazník, kritický rozhovor a analýzy procesnej dokumentácie spoločnosti. Príklad grafického znázornenia výstupov z OV 2 zobrazujeme na Schéme 2, pričom miesto f1,f2, atď. budú jednotlivé faktory kvality procesu prechodu.

Schéma 2: Grafické znázornenie Space metódy SWOT analýzy

Zdroj: vlastné spracovanie

4 DISKUSIA A ZÁVERY

Výsledky dosiahnuté v prezentovanom parciálnom výskume sú východiskom pre výskum dôsledkov prechodu finančného vykazovania z US GAAP na IFRS v konkrétnych podmienkach nadnárodnej spoločnosti. Syntézou rôznych finančných aj nefinančných oblastí je cieľom vytvoriť komplexný pohľad na problematiku. S účtovnou problematikou budú prepojené oblasti, od ktorých autori zvyčajne abstrahujú. V nefinančnej oblasti je to etický rozmer zmeny finančného vykazovania, rozmer riadenia ľudských zdrojov a strategický manažment. Vo finančnej oblasti je to problematika finančného manažmentu a zmeny trhovej hodnoty spoločnosti vplyvom zmeny uplatňovaných účtovných štandardov. Pripravovaný výskum je svojím rozsahom aj obsahom v podmienkach Českej a Slovenskej republiky bezprecedentný, preto si vyžiadala samostatný prípravný výskum. Cieľ hlavného výskumu sme stanovili tak, aby umožňoval potvrdenie, resp. vyvrátenie formulovaných hypotéz a zároveň zakladal priestor pre nadväzujúce výskumy v danej problematike.

Praktický prínos tohto článku však nie je len pre riešiteľov hlavného výskumu, ale inšpiráciu v ňom môže nájsť ktokoľvek zaoberajúci sa rozdielmi medzi jednotlivými účtovnými štandardmi. Článok môže byť inšpiráciou pri riešení metodickej časti prechodu na iné účtovné štandardy aj pre prax finančných

manažérov. Závěry prezentovaného článku možno pre širokú odbornú verejnosť generalizovať v troch bodoch:

1. V procese harmonizácie účtovných štandardov preberajú IFRS dominantné postavenie, ktoré predpokladá transformáciu účtovných procesov a finančného výkazníctva nadnárodných spoločností na požiadavky týchto účtovných štandardov.
2. Prechodu z jedného súboru účtovných štandardov má multidisciplinárny charakter a analýza jeho dôsledkov si vyžaduje analýzu minimálne na dvoch úrovniach – dátovej a procesnej.
3. Personálny a etický rozmer procesu prechodu sú aspektmi, od ktorých sa pri problematike prechodu z US GAAP na IFRS v odbornej literatúre úplne abstrahuje, pritom ich kvalitatívne charakteristiky do veľkej miery determinujú kvalitu účtovných informácií a výsledkov prechodu.

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] BEKE, J. International Accounting Standardization. Oxford: Chartridge Books Oxford, 2013, 175 s. ISBN 978-1-909287-80-8.
- [2] CVIK, E. D. - MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, R. The Ephemeral Value of Stock – What IFRS And GAAP Can (Not) Capture According to a Czech Case Study. [online] Anglo-American University in Prague. In: The 5th International Scientific Conference IFRS: Global Rules and Local Use, October 20, 2017, Prague. [cit. 15.02.2020]. Dostupné na: <http://car.aauuni.edu/wp-content/uploads/Proceedings-from-the-AAU-Conference-IFRS-Prague2017.pdf>.
- [3] HEFFES, E. M. – GRAZIANO, C. Accounting Without Borders: Has Its Time Come? [online]. 2007 [cit. 10.01.2020]. Dostupné na: <https://go.gale.com/ps/anonymous?id=GALE%7CA168814026&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=08954186&p=AONE&sw=w>
- [4] KRUPOVÁ, L. IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví: interpretace a aplikace v podnikové praxi. 3. vydání. Praha: VOX, 2019. Účetnictví (VOX). 744 s. ISBN 978-80-8748-070-0.

- [5] MANOVÁ, E. Disproporcie v účtovníctve a výkazníctve slovenských podnikov pri implementácii medzinárodných štandardov: habilitačná práca. Košice, 2014, 137 s. Podnikovohospodárska fakulta EU so sídlom v Košiciach.
- [6] MARKOVIČ, P., TÓTHOVÁ, A., KUBRANOVÁ, M. Finančný manažment na prahu 21. storočia. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013, 267 s. ISBN 978-80-225-3721-6.
- [7] MELUCHOVÁ, J., BAGIOVÁ, A., MATEÁŠOVÁ, M. Outsourcing ekonomických činností v kontexte svetovej globalizácie. In: Ekonomické, politické a právne otázky medzinárodných vzťahov 2019: zborník vedeckých prác. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019b, s. 270-281. ISBN 978-80-225-4627-0. ISSN 2585-9404.
- [8] MLÁDEK, R. IFRS a US GAAP - IFRS and US GAAP. Leges, 2017, 400 s. ISBN 978-80-7502-194-6.
- [9] MÜLLEROVÁ, L. Proces tvorby US GAAP (jako inspirace pro tvorbu českých účetních standardů). [online]. Praha: VŠE. [cit. 20.02.2020]. Dostupné na: <https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=aop&pdf=240.pdf>
- [10] SEC. SEC Takes Action to Improve Consistency of Disclosure to U.S. Investors in Foreign Companies. [online]. 2007 [cit. 11.01. 2020]. Dostupné na: <https://www.sec.gov/news/press/2007/2007-235.htm>.
- [11] SLÁVIK, Š. Strategický manažment. Bratislava: Sprint 2, 2013. 390 s. ISBN 978-80-89393-96-1.

AUTOR

Ing. Alexandra Bagiová, Katedra účtovníctva a audítorstva Fakulty hospodárskej informatiky, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, e-mail: alexandra.bagiova@euba.sk.

AUTHOR

Ing. Alexandra Bagiová, Department of Accounting and Auditing on the Faculty of Business Informatics, University of Economics in Bratislava, Dolnozemská cesta 1/b, 852 35 Bratislava, e-mail: alexandra.bagiova@euba.sk.